

9. april

117826

9. APRIL.

1. ~~Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie~~, 2014

Den 7. april var Q. kommet tilbake fra reisen til København,

som vi tidligere har hørt om. Han fortalte om turen, hvordan han hadde truffet lederen for det/n.s.-parti ~~ix Danmark~~, Fritz Klausej, og sammen med ham drøftet og bestemt, at man om sommeren skulle ha NS-riksmøte i ~~Danmark~~ Aalborg. ~~ix~~ Vår ungdom skulle reise dit ned i skib og ligge i telter. Man planla et festlig program og ventet stor tilslutning.

~~ix~~ Om jeg kunne få være med? Joda, det var der intet iveien for.

Dessuten hadde V. besøkt partiet dernede og hadde også vært ~~ix~~ i riksdagen. Stemningen var meget urolig. Ryktene svirret både om britisk-fransk besettelse av Norge og ~~ix~~ om tysk besettelse av Danmark.

Han nevnte samtidig, at han ville bli opptatt om aftnen med NS-rådsmøte, hv ~~ix~~ der skulle møte representanter fra hele landet og hvor han bl.a. også ville ~~ix~~ fremlegge disse planene for sommeren.

Da han kom hjem fra dette møtet, var han trett og sliten. Han var ennu meget svak etter sykdommen.

Dagen etter, da jeg kom inn til frokost, fortalte ~~ix~~ min mann ~~ix~~ opprømt, at de allierte hadde lagt ut miner på norsk territorium. Sensasjonelle overskrifter på avisenes førsteside talte sitt tydelige/sprog. ~~ix~~ og alvorlige ~~ix~~

Min mann så meget mørkt på situasjonen. Han betraktet mineutleggningen i ~~ix~~ bare som et grovt nøytralitetsbrudd, men som en provokasjon så utfordrend, at han mente tyskerne ikke kunne unngå å reagere mot den.

"Det ser ut som om ryktene jeg hørte i Danmark har sin riktighet" sa han betenkt. "Dette kan bare bety at nå har de allierte besluttet å gå til handling." Ihåp om å få rede på mere om aksjonen, satte han sig til radioen, men uten resultat.

Også jeg var naturligvis meget angst for hvordan denne situasjonen skulle utvikle sig. Skulle det virkelig bli krig? Hvordan ville det da gå med ~~ix~~ oss alle?

"Jeg skal til byen i formiddag å gjøre noen erend. Kan vi ikke møtes, V., alting er så uhyggelig og spennende?"

"Jo, kan vi ~~ix~~ ikke spaserer ^{hjem}/sammen når jeg kommer fra ~~ix~~ kantoret? La oss møtes utenfor "Morgen ~~ix~~ badet".

På veien til byen ~~mette~~ jeg mønte til en av våre venner, en kjent dame innen Oslo-societeten, rik og meget fetert. *Her kommer en dame*

"Har De hørt det, fru ~~Siss~~ Q. de forferdelige ryktene?" spurte hun med store, oppspilte øyne.

"Nei, hva er det", spurte jeg engstelig.

"Den tyske flåten er på vej opp Oslofjorden med 100 eller 190 skib. De kan være her om noen timer. Ja, mig skal tyskernes ikke finne. Jeg evakuerer så fort jeg kan." Hun så sig rastløs omkring etter bussen vi ventet på.

.....

Ved middagstid var der utenfor Morgenbladet stimlet sammen en vlddig menneskemengde, som nervøst fulgte de siste ~~nyhetene~~ ^{nyhetene} som ble slått opp. Stemninger var meget dystre i og trykket.

Påny og påny leste jeg den samme meldingen om den tyske flåten som var underveis. "hva skal dette bli til", tenkte jeg bekymret og så mig alt i ett om etter V.

På ansiktene omkring mig merket jeg at alle var like engstelige og nedstemte som jeg.

Endelig kom da min mann. Jeg pekte opprømt på tavlen foran oss.

"Se, V. les!"

Han nikket alvorlig på hodet. "Jeg har alt hørt det." Så lest han hurtig de siste telegrammene som var slått opp og trakk mig forsiktig ut av menneskemengdens trengselen.

"På veien oppover traff jeg en gammel ~~officerskammerat,~~ ^{officerskammerat,} "fortalte han, "Han skulle hjem ~~så~~ som om igenting hadde henst. Kan du forstå slikt. En dag som idag, og så går han ganske rolig hjem og spiser middag, han som er avdelingsjef i generalstabem."

V. rystet ~~fortvilet~~ ^{fortvilet} og oppgitt på hodet. "Jeg spurte ham hvordan de så situasjonen nede i generalstabem." ~~Min mann fortsatte: "Han ledet generalstabem på situasjonen,"~~ ^{Min mann fortsatte: "Han ledet generalstabem på situasjonen,"} ~~Han virket nærmest paralyisert, fullstendig lammet. "tja, tja, tja,"~~ ^{Han virket nærmest paralyisert, fullstendig lammet. "tja, tja, tja,"} var det eneste ~~han hadde å svare.~~ ^{han hadde å svare.} Er det ikke fortvilet, Maria, er det ikke håpløst?"

Vi gikk en stunn sammen i taushet. Jeg forsto at min mann var helt grepet av situasjonens alvor.

En gammel bekjent fra partiet vinket til oss med stokken og skar tværtover gaten bort mot oss. Han var kjent for sitt frisprog og sitt ~~ikxlige~~ heftige temperament. Han fikk så-vidt løftet på hatten til oss, så for han løs på min mann."Hva i heteste ~~haxx~~ hel... unnskyll frue, ~~unnskyll~~ hva i svarteste sota skal dette bety, major, at man ikke mobiliserer? Her ~~xxxx~~ pepprer engelskmennene fjordene våre med miner, engelske krigsskib ligger inne i ~~xxxx~~ farvann ^{ene} ~~og~~ ^{våre} bevokter feltene, ~~xxxxxxxflåten~~ Kattegat og Nordsjøen kryr av tyskere, ja, flåten kommer gjerne opp Skagerak for alt det jeg vet ... og så ~~xxxx~~ mobiliserer man ikke. Hva pokker er det de fordtar sig der nede i generalstaben? De må vel vite det, major?"

"Ja, jeg vet det," svarte min mann tørt, "de spiser middag."

Vår bekjennt stirret på ~~xxxx~~ V. som om han studerte på om det var min mann som var gal eller han selv. x)

"Er de da blitt helt forrykt disse menneskene? Her betaler vi skatte-
ydere ^{årlig} ~~xxxxxxx~~ 30 - 40 millioner for å ha/et forsvar til å beskytte
~~xxx~~ nøytralitet, ^{en} ~~xxxxxxx~~ vi utdanner ~~xxx~~ disse
officerene og før på dem år ut og år inn, og så når farens time slår,
når engelskmenn og tyskere kappes om å kaste sig over oss, så gjør de
ikke engang et forsøk på å mobilisere. De er ^{elendige} noen/~~knéhøner~~ hele banden."
For å gi sine uttalleser mere ~~eff~~ertryk slo han stokken i fortaugkanten
så den knak, og han ble stående med den ene stumpen i hånden.

.....

"Det er riktig," sa min mann med ettertrykk. "Jeg møtte nettopp en av avdelingssjefene dernedefra. Han var hjemgående for å spise middag."

"Og antagelig for å ta sig en ^{ordentlig} lur etterpå", fortsatte vår bekjennt hissig.

Det var et ~~alt~~ umiddelbart komisk, at jeg ikke kunne la være å le litt. Han løftet stokkestumpen med håndtaket og sa: ^{slagferdig} "Symbolet på vårt forsvar, frue."

XX Men min mann var ikke med på spøken. For ham var dette bare alvor.

"Rett skal være rett" sa han, "Det er jo ikke generalstabene som bestemmer mobiliseringen, det er ~~en~~ regjeringen. Det er de ansvarlige politikerne som har avgjørelsen."

"Javel, og hvorfor mobiliserer så ikke ~~en~~ ^{regjeringen} regjeringen? Hvorfor legger den landet åpent for enhver som har lyst til å slå sig ned her? Opprørende kaller jeg det. Ja, jeg spør Dem, major, er ikke dette rett og slett ~~en~~ ^{landsforrederi?} landsforrederi?"

"De kjenner mitt standpunkt" svarte min mann rolig. Han var ingen ynder av ophisset diskusjon. ^{Vi kommer forøvrig} "Vi kommer forøvrig til å forlange at der nu innsettes en nasjonal regjering. Vi sender ut flyveblad/iaften." ^{om det}

"Ja, det ville ikke være for tidlig", svarte vår bekjent og løftet på hatten.

"Hva mener du om dette, V.? Hadde han rett?"

"Selvfølgelig hadde han rett. Der skulle vært mobilisert for lenge siden. ~~Et~~ 17. februar, etter Altmarkafføren skulle man mobilisert. Fulle styrker skulle vært innkalt og marinen satt i ^{høyeste} krigsberedskap med ordre om å skyte på enhver som ville krenke nøytraliteten. Hadde det vært gjort, hadde vi ikke hatt mineutlegningen igår og ikke tyskernes motaksjoner. Selv med det elendige forsvaret vårt, ville vi hatt store chancer for å holde oss nøytrale. Vi ville ha verdensopinionen på vår side og den ville ^{antagelig} ~~veie~~ ^{Men hvis vi ikke man-} opp for det vi manglet i rustninger. ^{ner oss opp til engang} å yde ~~synbar~~ ^{synbar} mostann, ~~da xxxxxxxxxx~~ med det forsvar vi har, da er vi ^{fortapt.}"

"Men er det forsent å mobilisere enda, tror du," spurte jeg.

"Når generalstabene er ferdig med å spise middag er det antagelig forsent," svarte han/temmelig bittert. "Jeg har sagt det til dem mange ganger: "Her sitter dere og ser på verdensbegivenhetene akkurat som på en kino, men dere er ikke med selv". Akkurat slik er det. Man det nytter ikke å rive dem opp. Du vet selv hvor mange ganger jeg har forsøkt på det, både i det Militære Samfund og andetsteds."

4 B

Dekke stortingsprosjektet som har idag er
ulovlig det er skrevet på 3 år,
men uten å spørre folket og uten
å forelegge saken for høyesterett
har det selv folketingsrett mandater
til H. a. Vi har et ulovlig Storting
og dermed også en ulovlig
regjering

5 Hjemme hørte min mann efter om der var noen/~~radiomeldinger~~,
 man da der ikke var meldinger ~~skikkede~~
 spiste han i hast og skynste sig ned på kontoret, hvor ~~han redigerte~~
 det flyvebladet, som var fremkalt av mineutlegning, ~~skikkede~~
 og som kom ut tidlig på aftnen. *Jeg dette flyvebladet som forsvare NS en*
mand om de nødvendige
 Han hilste på kommanderende general o-g kommanderende admiral og
 reiste hjem. På hjemturen/~~skikkede~~ han/en stortingsmann, som hadde deltatt i
 stortingsmøtet om eftermiddagen. Tiltrods for at fjordene våre lå fulle av
 allierte miner og den tyske flåte dampet ~~oppover langs den norske kyst~~
 kunne denne stortingsmannen ikke innse at der var noen overhengende fare
 for vårt land. "Han kom med dette vanlige uvirkelige pratet" sa ~~min~~
 V. da han kom hjem. "Dette uansvarlige pratet. Det var som om det som hendt
 ikke angikk ham, som om det skjedde på en anden klode. Og disse folkene er
 det som styrer landet i en skjebnetime. De kan være bra mennesker i og for
 sig, utmerkede mennesker, men når der gjeller den faren som henge4 over
 hodet på oss, som er kloss inn på oss, da er de stakk blinne."

Det som imidlertid oppskaket min mann mest, var ~~den~~ ^{aften-} meldingen i radioen
 om utenriksminister Kohts erklæring til Stortinget på eftermiddagens møte,
 altså 8. april.

~~skikkede~~

Jeg kom nettopp inn da meldingen var ferdig.
 "Nei, dette skulle du hørt" Maria", sa ~~min~~ ^{Q.} X. helt opphisset .
 "Hva er det, V.?"
 "Det er uhørt, ~~en~~ forferdelig - ~~ikke til å tro.~~"
 "Men hva er det da?"

"Her står Koht ieftermiddag og forteller ganske kynisk, at regjeringen
 den 5. april om-morgenen har fått en note fra den engelske og franske
 regjering, som går ut på at de ~~skikkede~~ ikke lenger anser den norske og
 svenske regjeringer som helt frie organer og at de forbeholder sig å
 stoppe den svenske og norske handel med Tyskland. Det vil si det samme
 som krig.

U. satte sig ned og lukket øynene. Jeg kunne se at han led sjelekvaler.

"Hva tenker du på, V.?" spurte jeg. Jeg led også ved å se ham sitte slik. "~~Hvikk~~" På hele situasjonen, den er så trøstesløs, ja, rent ut sagt fortvilet. Også dette at ingen hverken kan eller vil se faren i øynene, dødsfaren som svever rett over hodet på oss. Hva tror du f.eks. jeg så, da jeg reiste ~~hij~~ hjemover?"

"Nei, hva så du?"

"Officerene, høye og lave, på vei ned i det militære ^{å spise aftens og} samfund/~~fækk~~ høre på et foredrag om "det antikke Rom". ^{hø} ~~Rangen~~ skal også være tilstede. Nu i aftnen, da hver nervetrevl burde være anspent for å iverksette en mobilisering ^{øyeblikkelig} ~~helst allerede i natt~~ inatt. Du vet det selv, jeg liker ikke å kritisere og nedsette officerene, det er jo mine gamlevenner, men hva skal man si til slikt? Det er rett og slett ikke til å tro!"

"Det antikke Rom", føyet han til påny, og rystet oppgitt på hode.

han under stolen, da han dagen etter å ha mottat den, kom ~~med~~ med en rede-
gjørelse for Stortinget. La mig se, jeg tror jeg har den."

Min mann blader igjennem noen av sine papirer og trekker frem et avis-
~~utklipp~~ utklipp. "Ja, hør bare her: "Eg såg til mi glede at den britiske statsministeren
M.r Chamberlain for nokre dager sia, den 2. april, sa i House og Commons at
avtalen mellom Stør-britania og Noreg oppfyldte dei krava ein frå britisk
side kunne ha til norsk nøytralitet på området. Alt som vedrører handelen vår
i krigstida er dermed traktatfest. Her står vi på stødig grunnlag og eg kjenner
meg trygg på at ingen kan eller vil reise klage ~~imot~~ oss."

"Har du hørt make til bedrag? Der står han med noten av 5. april antagelig
i mappen sin, den noten som slår grunnlaget under al handel med Tyskland,
og så får han sig selv til å si at: "her kjenner jeg mig trygg, her står
vi på sikker grunn."

"Men hør så videre. Det blir verre og verre. Han fortsetter:

"Vi kunne ikkje gjera noko dummare mot oss sjølve, noko som var til større
skade for den nøytraliteten vi vil verja, enn om vi på nokon måte let os
drive eller tvinge bort ifrå dei reglane vi såleis har sett opp for oss.
Eg vil så da og straks streka under at ingen av dei krigførande har
sreista på noko slikt. Etter dei siste talane av Chamberlain og av Winston
Churchill torer eg gå utifrå at Stor-Britznia ikkje har til formål å bryte
ulkeretten eller krenke suvereniteten vår. Slikt ville da heller ikkje
svare med dei diplomatiske prinsippa den britiske regjeringen elles for-
kynder og strider for."

"Dette er jo meget mer enn løgn. ~~Foran~~ Foran Norges Storting våver
han å komme med et slikt bevisst falskneri, det er bedrag av hele det
norske folk."

Min mann som ellers alltid var så behersket nesten ropte
de siste ordene. Han var fullstendig oppskaket og alterert over denne for-
ferdelige avsløring.

"Men det verste er jo konsekvensene - konsekvensene.

Her har denne viktigste av alle noter ligget underlått i mappen til Koht eller skuffen til regjeringen i 4 dager, 5. 6. 7. og 8. uten at det er foretatt noe. Noter kom om aftnen den 5. Samme natt skulle selvsagt Stortinget vært samlet og regjeringen sendt ut ordre om mobilisering. Disse 4 dagene kan bli avgjørende for vår skjebne. Ikke engang idag er det mobilisert. Det kan bare ha en grunn, man venter at engelsk-er vi menne kommer først og dermed/med på den siden regjeringen ønsker.

Mot folkets vilje blir vi drevet inn i krigen, istedetfor å forsvare vår frihet og nøytralitet. Det er en forbrytelse mot det norske folk."

"Ikke skak dig så opp, V. *han det er så stille som på den...*

"~~Exakt~~ Du skal se det går ikke så galt som du tror," sa jeg beroligende. Jeg visste han ikke hadde godt av slike sindsbevegelser, så svak som han ennå var etter sykdommen.

"Man kan ikke bli oppskaket nok over den situasjon disse menneskene har kjørt oss opp i", svarte han uten å la sig påvirke. Han gikk med kraftige skritt opp og ned på gulvet. Opp og ned.

~~Det ringte i telefonen. Jeg hørte min mann svare: "Godaften. Neida, langt fra. Det har ikke faldt mig inn et øyeblikk. Hvorfor skulde jeg gå i dekning? Det er der da ingn grunn til. Men takk skal De ha for Deres venlige tanke." Røret ble lagt på.~~

Jeg så spørgende på ham da han kom inn. "Det var bare en som vilde at jeg ikke skulle bo hjemme inatt. Han var redd jeg skulle bli kidnappet. Det er jo bare latterlig."

"Si ikke det, V. Du vet du har færlige fiender. Kanskje vil de bruke nettopp en slik anledning til å bringe dig av veien."

"Nei, kjære dig, tenk ikke slik. Vi lever da trods alt ikke i Chicago."

Men jeg fikk ikke ro på mig etter den telefonsamtalen. Urcen steg, da nokk en venn telefonerte i samme anledning. Ved elvetiden gikk min mann ut en liten spasertur. Han ville trekke litt frisk luft. Straks etter kom fru Østbye oppom. ~~X~~

"Jeg kommer for å bevege Deres mann til å ta inn på ett eller annet hotel inatt", sa hun, "jeg frykter han ikke er sikker hjemme."

7 B. "Hva blir det til, tror du?X Kommer Norge i krig?"

"Jeg kan ikke forstå at det kan unngåes. Jeg frykter for at Gudsdommen er over oss," svarte min mann dystert. "Det som jeg har forutsagt i årevis, det som jeg har advaret mot, nu er den der denne situasjonen. Nu skal de lage et nytt Polen av oss."

Jeg klynget meg opp til ham og begynte å gråte. Det var så fryktelig altsammen. Han klappet og kysset meg og sa: "Nå må du være kjækk. Vi går tunge tider imøte og kan komme til å få bruk for alle våre krefter og ølt vårt mot."

Hans nærhet beroliget meg. Det var som en kraft som utstrålet fra ham som ga meg styrke.

Ved lyden av telefonen som ringte rykket jeg litt til. Min mann tok den og jeg hørte ham svare:

Mens vi sat der å drøftet den bekymringsfulle situasjonen om også Franklin Knutsen oppom. Sønn av vår gode venn, ~~skipsfører~~ ^{angstelig bussist} og fylkesfører Knutsen i ~~Larvik~~ ^(?) ~~Porsgrunn~~.

"Kommer De også for å bortføre min mann?" ~~spurte~~ spurte jeg.

"Det er nettopp hva jeg gjør", svarte han. "Deres mann må under ingen omstendigheter være hjemme inatt. Jeg kjenner en rekke NS-folk som alt har reist ut av byen. Det vilde være uforsvarlig av ham ikke å ta sikkerhetsforanstaltninger."

Efter alle disse henvendelser ble jeg nu virkelig angst og da min mann kom hjem ba jeg ham innstendig om å følge sine venners råd.

Fru Østbye og Franklin Knutsen gjorde også hva de kunne for å overtale ham, men han ~~var ikke villig~~ ville ikke høre på dem.

"Kjære V. jeg er så fryktelig redd for dig. Gjør det for min skyll, om ikke andet", tryglet jeg ham.

"Ja. men jeg vil da ikke forlate dig under slike forhold", svarte han.

"Jo", svarte jeg, "Jeg blir her. Det er ikke mig de vil tillivs, det er dig. Vær nu snill gutt og gjør som din kone sier", sa jeg innsmigrende. Han smilte ^{sitt gode smil} godmodig og gå opp, ~~men~~ ^{men} ~~ikke~~ ^{ikke} ~~gikk~~ ^{gikk} ~~ned~~ ^{ned} ~~til~~ ^{til} ~~meg~~ ^{meg}.

I en fart pakket han de nødvendige saker og dro ~~av~~ ^{av}sted i fru Østbyes bil som ventet ^f nedenfor.

Som alltid når han gikk fra mig ba jeg for ham, men i aftnen inderligere enn vanlig. Jeg ~~smilte~~ kysset ham og ga ham en ordentlig omfavnelser. Det var jo nesten krig, ~~men~~ ^{og} ikke godt å vite, når vi kom til å se hverandre igjen.

Hvor følte jeg mig ikke ensom og liten og forlatt, da jeg ~~hakk~~ ^{hakk} entredøren slo igjen efter ~~de tre~~ ^{de tre}, som gikk nedover trappen. Jeg visste ikke engang hvor han dro hen, det tenkte jeg først på nu. Franklin Knutsen sa ^{at} han hadde ^{et parr} værelser i et hotel i centrum, men jeg tror ikke han sa ^{hv} ilket. Ialfall hadde jeg ikke lagt merke til ^{at} det og nu satt jeg der da alene, ~~med~~ ^{med} krigen for døren og uten å ha mulighet for å komme i forbindelse med min mann om jeg hadde villet. Det var ikke noen tryggelig situasjon, men jeg var helt rolig, som jeg ~~ble~~ ^{ble} heldigvis pleier

å være når det er fare på ferde.

Jeg var helt alene. Piken lå og sov. En stunn sat jeg og grublet ~~xxxx~~ i den store lenestolen i stuen. Da plutselig hørte jeg skyting. Den kom fra luften lot det til og var ikke langt borte. Jeg samlet fort sammen mine smykker, la dem i vesken. Plutselig ble alt mørkt. Lyset var gått. Jeg ble redd og løp mot vinduet for å se ut. Naturligvis snublet jeg ~~x~~ mot en stol og slo kneet mit fryktelig, ~~xxxxxx~~ nettopp det kneet jeg hadde vært dårlig i så lenge. Fra vinduet var det ~~ix~~ ingenting å se. Gaten var øde og tom. Heldigvis kom lyset snart tilbake. Jeg gikk ut og vekket piken og ba henne ~~xxxxxx~~ kle på sig. "Krigen er visst over oss," sa jeg. "Nettopp hørte jeg skyting og fly."

nanny Elisabeth så på mig med store og forskrekkede øyne. Svarte ikke, men fikk klærne på sig ~~h~~ en fart. Like etter ringte vaktmesteren. Vi måtte komme ned i sikringsrommet i kjelleren. Skytingen var begyndt påny.

Kjelleren var ^{stappende} full av kvinner og barn. Om mennene var ute eller de ikke gad gå ned, vet jeg ikke. Det var ialfall få av dem. Det var en merkelig opplevelse dette ^{for første gang} å sitte i det smale, trange rummet, hvor alle snakket i munnen på hverandre mer eller mindre oppskaket.

Der kom også professor Worm Müller, som bodde i samme huset. Han virket nervøs og sa vi behøvet ikke være engstelige. Engelskmennene ^{og fremmede} vilde komme snart og jage vekk tyskerne. "Flyene er altså tyske", tenkte jeg. Jeg hadde ^{ikke villet spørre} ikke villet spørre. Worm Müller fortsatte lenge å tale om dette. Det var som holdt han et foredrag og det lot til å berolige ham. Han gikk ut en stunn, men kom tilbake.

Ved 7- 8 tiden ^h gikk en del av oss opp på gårdsplassen og så på flyene over huset. En del menn ~~diskuterte~~ snakket om å at de ville evakuere snarest mulig og se å komme ut på landet. Jeg tenkte på min mann hvor han vel kunne være og hva han foretok sig. Elisabeth var blek og ^{spørskende} trutt. Jeg spurte ^{nanny} om vi skulle gå ned i kjelleren igjen eller om vi skulle gå opp og spise. Det ble til at vi valgte det siste.

*Elisabeth var oppfor et av de som ble i kjelleren
og som ble i kjelleren var begyndt påny*

2014 ste hørte vi plutselig et forferdelig brak, som rystet hele huset. En bombe som eksploderte ved Majorstuen, ikke så svært langt fra oss. Skulde vi gå ned i kjelleren ^{der?} Nei, vi fortsatte frokosten. Ble det flere bomber fikk vi kanskje ^{spise} gå, men vi fikk spise i fred.

Noen timer etter kom en venninde oppom. En Bomben var faldt, like ved hennes hjem, og hun hadde ikke lyst til å være der alene. Jeg forklarte, at jeg også var alene og ba henne slå sig til hos mig. Etter slik som situasjonen utviklet sig ~~hva~~ ^{ble} hun sig til ~~hos~~ hos mig til min mann kom tilbake den 15. april.

Hele dagen ~~stakk~~ holdt vi oss i ro, lot radioen stå på for å høre nyheter. Om eftermiddagen blir jeg skaket kraftig opp. Hallomannen introducerer: "Major Q. vil komme med en viktig meddelelse."

Min mann, radioen "Hva kan det være?" tenkte jeg. *skad det vil bli* "Hva er det han har å si?"

Umiddelbart etterpå lød min manns stemme. Jeg som kjennte den hørte straks at han var meget beveget og at han kjempet for ikke å vise det. På fremmede vet jeg at den derfor har virket ~~hann~~ temmelig streng.

Han sa: "Norske kvinner og menn!"

Etter at England har brutt Norges nøytralitet ved å utlegge minefelter i norske territorialfarvann uten å møte annen motstann enn de vanlige intetsigende protester fra regjeringen Nygårdsvold, har den tyske regjering tilbudt den norske regjering sin fredelige hjelp ledsaget av en høytidelig forsikring om å respektere vår nasjonale selvstendighet og norsk liv og eiendom. Som svar på dette tilbud om løsning av en for vårt land helt uholdbar situasjon, har regjeringen Nygårdsvold iverksatt almindelig mobilisering og gitt den hensiktsløse ordre til de norske stridskrefter å motsette sig den tyske hjelp med væbnet makt. Selv har regjeringen flyktet etter såldes lettsindig å ha satt landets og dets innbyggers skjebne på spill. Under disse omstendigheter er det den nasjonale samlingsbevegelses plikt og rett å overta regjeringsmakten for å verne om det norske folks livsinteresse og Norges sikkerhet og selvstendighet. Vi er de eneste som i kraft av forholdene og vår bevegelses nasjonale mål kan gjøre dette og derved redde landet ut av den desperate situasjon som parti-politiskerne har ført vårt folk opp i.

Regjeringen Nygårdsvold har trådt tilbake. Den nasjonale regjering har overtatt regjeringsmakten med Vidkun Quisling som regjeringssjef og utenriksminister, og med følgende andre medlemmer:

1. Professor Birger Meidell, krike og undervisnings~~minister~~ departementet,
2. Politisjef Jonas Lie, justisminister,
3. Dr. Gudbrand Lunde, socialminister,
4. Direktør Albert V. Hagelin, handels- og forsyningsminister,
5. Arkitekt T. Hustad, landbruksminister,
6. Professor R. Skancke, arbeidsminister,

- 11 7. Godseier F. Prytz, finansminister,
8. Major R. Hvosløf, forsvarsminister.

Alle nordmenn oppfordres til å vise ro og besindighet i denne for vårt land såvanskelige situasjon. Ved felles anstrengelser og alles godvilje skal vi berge Norge fritt og frelst gjennom denne svære krise. Jeg tilføyer at slik som situasjonen har utviklet sig, er enhver motstand ikke bare nytteløs, men direkte helt betydende med kriminell ødeleggelse av liv og eiendom. Enhver embedsmann og andre stats- og kommunale tjenestemenn og i særdeleshet alle vårt lands offiserer i hær, marine, kystartilleri og luftvåben er forpliktet til å lyde ordre fra den nye nasjonale regjering. Enhver avvikelse herfra vil medføre det alvorligste, personlige ansvar for vedkommende. Forøvrig vil det bli gått rettferdig og hensynsfullt frem mot alle landsmenn.

Oslo, 9. april 1940."

Det var som fikk jeg et chock. Under hele ~~lesningen~~ ^{lesningen} sat jeg som lammet. Da ~~min mann~~ ^{han} var ferdig brast jeg i voldsom gråt. ^{hansen} forsøkte å min venninde trøstet mig: "Men dette er jo storartet. De skulde heller glede Dem, det er jo det eneste Deres mann kunne gjøre i denne situasjonen."

"Nei, jeg er ikke enig", svarte jeg. ~~Dette kommer fullstendig til å ødelegge vårt privatliv.~~ Dessuten kan hans fiender kanskje komme til å prøve å utnytte det mot ham for å ødelegge ham. De forstår ikke at jeg er redd for ham, at jeg elsker ham. ^{Arvise det i min mann.}

"Jo, jo" fortsatt hun i en beroligende tone, "det forstår jeg så inderlig godt. ^{11 B} Men Deres mann som er så begavet er nokk oppmerksom på risikoen han ~~øper. Nettopp for ham, som er så ærekjær, hvilket offer må det ikke være å satte sitt rykte og navn og ære på spill.~~ Men han ser ut over det alt sammen, han tar ansvaret på sig for å redde landet i den fryktelige faren den befinner sig. Jeg er stolt av ham, det skulle De også være."

"Det er lett å si for Dem. Men ^{husk på} hva vil der bli igjen av vår private lykke på denne måten. Den oppgaven han har tatt på sig er så stor og krevende, at det vil ikke bli noen tid tilovers til familieliv."

"Ja, men når Deres mann er villig til å ^{gjøre} ~~bringe~~ dette offeret, da må De bringe det."

I dette øyeblikk ringte telefonen. Det var Franklin Knutsen, som overbragte hilsen fra min mann. Jeg måtte ikke være engstelig og ikke være urolig. Han ville snart komme og besøke mig. Nå var han opptatt dag og natt, hadde hverken tid til å spise eller sove, hadde simpelthen ikke et minut

11 B

Tenk allikevel på en ting.

Dens manns er gammel general-
stabs offiser, som hele tiden har
villlet at Norge skulle ha et
sterkt forsvær, hvilket offer for ham
nu som erklærer offiser å måtte
oppheve den den stopper
mobiliseringen.

12 til sin disposisjon. Han ba undskylle, men han ville ringe selv så snart han kunne. "Hils ham fra mig", svarte jeg. "Si at jeg er rolig og at jeg tenker på ham. Han behøver ikke være engstelig for mig."

Utover aftnen begyndte resultatet av proklamasjonen å melde sig. Vår leilighet lignet mer et kontor enn en privatbolig. Telegrammer, brever og beskjeder strømmet inn så min venninde og jeg ble helt fortumlet. Heldigvis kom der da utover kvellen en bevebnet adjutant for å hjelpe oss med alt dette, og forøvrig stå til tjeneste.

Telefonen og telegrafbud fortsatte å ringe ustanselig. ~~Det ble en~~
~~meget urolig natt.~~ Det ble en meget urolig natt.

Da jeg var kommet tilsengs tenkte jeg på det som var skjedd. Jeg var ikke glad. ~~En forutanelse grep mig, at store begivenheter stod for døren.~~ *Det var nemlig utrygghet som var utløst.*
Ingen visste hva neste dag skulle bringe. Nu var min mann centrum for ~~alle~~ hele denne malstrømmen. Han hadde ansvaret..... og hvilket ansvar.

Utenom det ~~jag~~ ^{vi} hadde hørt i radioen/visste ^{og lest i avisene} jeg ikke hva som var skjedd. Kongen og regjeringen var flyktet, byen besatt, kamper pågikk. ^{nyttene kom} Det svirret for mig i mørket som filmtekster på en kino. Tunge fly durte rett som det var like over hodet på oss, fra Bydø alle hørte vi larm av hestetramp og kanoner som ble ~~ført~~ ^{kjente} gjennom byen. Det ~~var ikke til å ta feil av,~~ det ~~var alverlige tider.~~ Jeg ~~skak~~ ^{kjennte} mig engstelig og ulykkelig.

Siden ~~gj~~ ^{gj}verfallet (i forsvarsdepartementet) på min mann hadde jeg følelsen av å leve på en vulkan, alltid redd for at han skulle bli overfaldt igjen. ~~At~~ At mange misforstod ham og misundte ham, visste jeg, og nu ville han komme ennu mere i faresonen i den utsatte stilling han inntok.

Det var ikke mulig for mig å få sova. Hjertet snørte sig sammen. Tankene strømmet inn på mig, sto i kø, snublet over hverandre: jeg må få tale med ham, høre hans motiver, jeg lagte ~~efter~~ ^{efter} å se ham, men jeg skulle jo vente til han ringte. Hvorfor skulle nettopp han komme opp i dette? og jeg med ham? Hvorfor skulle han kaste sig inn i politikken og være nødt til å flytte fra hus og hjem nu når jeg ~~trengte ham mest.~~ ^{sitrasjonen var det alvorlig.}

En strøm av tanker, ~~ofte små og dumme tanker,~~ holdt mig våken til langt ut på morgenen. ~~Da først fikk jeg sove.~~

12 B) Det var foreslått fra militære,
fra kommunikasjonsvesen og private
om alle mulige spørsmål og
problemer i forbindelse med den
nye situasjon.

13 Neste morgen ved frokostbordet, det var blitt nokså sent på grunn av den søvnløse natten, kom en bekjent heseblesende inn. Hun bedde et parr minutter ovenfor oss i samme gate.

"Har De hørt det?" spurte hun nesten ute av sig^{av redsel} selv/og fortsatte uten å vente på svar: "Har De hørt at Oslo skal tilintetgjøres om to timer?"

~~Den engelske flåten~~ Da kommer det 500 engelske fly hit og bomber byen Ute i Oslofjorden ligger sønder og sammen. Den engelske flåten ~~ligger i Oslofjorden~~, den ^{og} Politiet sier, at skal delta i bombardementet. Alle må være ute av byen innen kl. 12.

Skynd dere og ta på dere og kom dere av gårde", sa hun anpusten til min venninde og mig. Før vi fikk sukk for oss gar hun ute av døren.

Det lar sig ikke nekte at vi ble ~~noe forrolig~~^{st. angst} ved dette besøket. så ut av vinduet og ganske riktig, ~~der~~^{ikke} på gaten ~~sa vi~~ folk som ~~ilte~~ frem og tilbake som mauer rundt en ødelagt ~~inn~~ maurtue. Forfjamsset og angstfulle så de ut.

"Hva skal vi gjøre fru Q?" spurte min venninde, "skal vi gjøre som de andre eller skal vi bli?"

"Hvis det virkelig var noe i dette ryktet" svarte jeg etter å ha tenkt mig om "ville ganske sikkert min mann ha ringt mig opp og gitt mig beskjed hva jeg skal gjøre. Sålenge jeg ingenting hører, foretar jeg mig ikke noe."

Min venninde var enig og på den måte ble vi spart for mange av de ubehageligheter, ja, ulykker, som mange var utsatt for denne dagen, den såkalte panikkdag. Vi var blandt de forholdsvis få, som ble ~~ikkekun~~ tilbake og tok chansen på å gå under med byen.

Senere hørte vi om hva som var foregått i byen og det var ikke småting. I løpet av et par timer ble hele byen så-å-si blåst for mennesker. Alt som kunne krabbe og gå kom sig ut, med trikk, med buss, med bil eller tilfots. Etersom tidspunktet for bombardementet nærmet sig ble tempoet og panikkstemningen mer og mer intens. Sporvognene var^{pakk-}fulle alt lenge før de kom til centrum og kjørte forbi holdeplassene med full fart uten å ta hensyn til folk som viftet og skrek og fektet for å få dem til å stoppe.

På bilene sat ^{men, kvinner og barn} folk på tak og radiator, Stigbrettene og sat oppe på hver-
andre innenfor.

14 ~~Riksdagen~~ Den private eieomsrett var helt suspendert. Din bil er min bil. Den som kunne kjøre satte sig opp i, fylte vognen^{med folk}, enten det nu var personbil, lastebil eller ~~begravelsesbil~~, og kjørte avsted i vill fart hvorhen? Det visste man ikke. Det spilte ingen rolle, bare ut av byen og det fort, ut av byen for enhver pris. En flyttevogn var nesten fersiglastet. Flytte nu? Latterlig. Av med piano og divan, stoler og border. La dem stå i gaten. Inn med koner og unger, onkler og tantar og så avsted, full speid, gasspedalen i bunn.

Hva der på disse få timer utspandt sig av personlige små tragedier er ubegripelig. Mødre skilt fra barna, fortvilet, hulkende. Barna skilt fra mødrene, like fortvilet, storgråtende. ~~Riksdagen~~ Bileieren kommer ut for å kjøre kone og barn, heldigvis har man da bil. Bilen er vekk, han ser såvidt nummerskiltet forsvinne om hjørnet. Flyene kommer, slagskibene kommer, snart regner de første bombene ned over oss. Avsted, vekk, ut av byen, koste hva det koste vil.

En av mine veninder var grepet av panikken. Hun for avsted med sin unge datter. De roper til en lastebil full av mannfolk som kjører forbi i lynende fart. Den stopper et sekund. To sterke karer bøyer seg ned, løfter datteren opp på lasteplanet og så videre avsted. Min veninde roper ~~fortvilet~~, men uten å bli hørt. I fortvilelsen setter hun på sprang etter vognen, og får akkurat huket sig fast med hendene i sluttstykket av lasteplanet og blir slept avgårde i vill fart. Hatten går i gaten, persianerkåpen revner, hun hyler og roper, det går på livet løs. Tilslutt tar to behjertede unge gutter sig av hende. Løfter hende en i hver arm, og lempet henne^{opp} som en høysekk og lar henne falle ned på maven ved siden av en sirupsdunk som er gått i stykker. Hun kommer sig opp. Siruppen driver av henne. Det spiller ingen rolle. Hun ble ialfall ikke skilt fra sin datter, og ut av byen kommer de. Politiet er med på det hele. De dirigerer "trafikken" så godt de kan. Enkelte steder står der tysk militærpoliti med ladde revolvere. De tror også på ryktene og hjelper til med ~~å~~ evakueringen. Før klokken er tolv, er byen praktisk talt tømt for folk. Oslo er en ~~stikk~~ utdødd by. I løpet av et par timer har mer enn 200 000 mennesker kjørt eller sprunget, ~~krabbet~~ eller gått ut på

5 landet i sikkerhet for slagskib og fly.

Klokken tolv har myndighetene konstatert at det hele er blind allarm, tilsynelatende en mytifikasjon. "Faren-Over"signalet blir sendt ut, men hvem hører det. I Nordmarken, eller Østmarken eller Vestmarken er der ingen sirener. Heller ikke i Hakadal eller Nitedal.

I titusenvis går da disse stakkars menneskene omkring i nattens mulm og mørke, i kulde og slaps, hutrer og fryser og sulter.

Da vi fikk høre om disse beretningene syntes vi de var forferdelige.

Av hva vilde de ikke vært, hvis flyene og slagskibene virkelig var kommet og bombet byen til ugjenkjendelighet?

Denne gang slapp vi med skrekken.

Om ettermiddagen tok vi min venninde og jeg oss en spasertur. Byen var fremdeles som død. Sporvognene rullet riktignok, men de var tomme. Biler og kjøretøyer og mennesker var som blåst bort.

Den 11. april og de følgende dager kom der en strøm av blomster og gratulasjonstelegrammer inn til oss. Jeg holdt meg i ro hjemme. En av disse dagene ringte min mann til meg og sa meg noen beroligende ord. Han ville snart komme hjem en tur, men foreløpig var det helt umulig. Han var fullstendig overlesset med arbeide.

En eller to dager etter kom han sammen med Franklin Knutsen. Jeg kastet meg om halsen på ham og sa med gråt i halsen:

"Men kjære, kjære V. hvorfor har du tatt dette forferdelige ansvaret på dig?."

"Det er av så mange grunner, M. Det er ikke sagt i to ord. Først og fremst kunne jeg ikke sitte å se på at alt gikk overende. Hvis ikke jeg gjorde noe, ville Norge blitt overgitt av tyskerne og behandlet deretter. Der var jølingen i Oslo til å ivareta Norges interesser. Kongen og regjeringen hadde flyktet. Vi visste ikke hvor de var, og de hadde ikke etterlatt sig noen til å representere dem, til å forhandle. Jeg følte at det var skjebnebestemt det at jeg skulle gripe inn. Jeg kunne ikke handle anderledes. Men alt dette skal vi snakke om senere."

"Men jeg er så engstelig for dig, V. De fiendene som i flere år har jaget dig vil sikkert komme til å bruke dette mot dig. Du kommer til å bli mere utsatt. Og noe privatliv får vi ikke."

10 ved de siste ordene rykket min mann til.

"Privatliv," sa han strengt, "Her er ikke tale om privatliv, her er tale om det norske folks skjebne, forstår du ikke det. Vil du at Oslo skulle blitt et nytt Varsava?"

"Nu når tenkte jeg

~~Jeg~~ hans folks skjebne står på spill," kan ikke jeg stå ham iveien ved bare å tenke på oss selv, på ham og mig." Jeg måtte respektere hans idealisme og bøyet mig for hans syn. I dette øyeblikk ble han enda større for mig. Jeg følte at min ~~kjærlighet~~ ^{beundring} til ham ble enda ~~inderligere~~ ^{innsigende}, enda sterkere. Jeg følte at jeg var helt bunnet til ham, at hans skjebne, var min skjebne.

Da han reiste tok jeg ham ~~kræftig~~ heftig inn til mig og ~~gk~~ kysset ham.

"Måtte Gud hjelpe dig og velsigne dig i ditt arbeide, V."

Så reiste han tilbake til Hotel Continental.

.....

Senere fikk jeg rede på, hva som hadde foregått i disse skjebnesvangre timer og dager. ~~Jeg fikk~~ ^{blev jeg} innblikk i den sjelekamp han hadde utkjempet, før fattet han ~~tok~~ beslutningen om ~~å~~ å ta det skritt som skulle redde så mange nordmenns liv, men som ~~skulle~~ ^{komme til} koste hans eget.

.....

16 B + C

~~Den 15. april kom min mann hjem. Ikke bare ~~kom~~ kom han hjem, men han og hans regjering hadde trukket sig tilbake. ~~Administrasjonsrådet~~ Administrasjonsrådet ble oppnevnt og noendager etter styrte den tysk Reichskommissar ~~terboven~~ Terboven ~~Norge~~ Norge.~~

Da min mann hadde regjeringsmakten var Norge et fritt ~~land~~ og selvstendig land. Det norske flagg valet ~~på~~ ^{over} Stortinget, Gardens soldater marsjerte i gatene i full uniform. Da Admn.r. overtok makten ble det norske flagg ^{på Stortinget} ~~fi~~ret ned ~~på~~ ~~Stortinget~~ og det tyske ^{opp} ble heist, garden ble avbeinet og oppløst, Norge var ^{blett} tysk Reichskommissariat. X)

Over disse tragiske forhold var min mann uhyre deprimeret. Ikke bare syntes det som hans offer og anstrengelse var gjort forgjeves, men meget tydet på at landet skulde komme under tysk militærdiktatur, noe som man visste fra

Polen ikke var noen dans på roser. X) ^{den} ~~den~~ ~~dag~~ ~~det~~ ~~norske~~ ~~flagg~~ ble ~~fi~~ret ~~ned~~ ~~over~~ ~~Stortinget~~. ^{helt oppgjævet og utrykkelig, men}

16 B Om formiddagen den 15. april kom fru Østby opp til mig

Stiftelsen norsk Orkustasjonshistorie, 2014

og sa at jeg burde høre på radioen om ettermiddagen, da ville min mann tale, Han kom til å trekke sig tilbake sammen med sin regjering og overlate styret til et Administrasjonsråd oppnevnt av høyesterett.

For mig var dette^{en} stor nyhet, ~~men~~ en gladelig overraskelse.

~~På bunnen av mitt hjerte hadde jeg vært bedrøvet over den fare V. hadde utsatt sig for ved å stå i spissen for regjeringen i så urolige tider.~~

Nu ville jeg få ham for mig selv, tilbake til privatlivet.

Om ettermiddagen sat jeg sammen med et parti venninder og ventet i spenning på hans tale. Den lød slik:

"Nordmenn:

Etterat statsmaktene tirsdag 9. april hadde rømt fra Oslo og Riket var blitt uten central regjeringsmakt, ar det en rett og en plikt for den nordmann som evnet det å sørge for å skape en regjeringsmakt for å redde land og folk fra kaos.

Derfor overtok den naajonale regjering under min ledelse regjeringsmakten.

Den flyktede regjerings mobiliseringsordre og holdning fremkaller imidlertid faren for fortsatt blodsutgydelse med alle de skjebnesvangre følger som dette medfører.

Jeg og mine medarbeidere er ikke i stand til eller rede til å ta noget som helst ansvar for dette.

På den annen side har ^{et av} Høyesterett oppnevnt administrasjonsråd erklært seg rede til det.

Jeg overdrar defor min funksjon til dette administrasjonsråd.

Selv overtar jet stillingen som befullmektiget for demobiliseringen, i kontakt med administrasjonsrådet.

N o r d m e n n :

Vis nu også dere det samme fedrelandssinn og den samme besindindighet.

Det gjelder nå snarest å komme tilbake til fredelige forhold innad for igjen med full kraft å gjenreise vårt land.

L E N G E L E V E N O R G E .

Min manns stemme var fast og
bestemt, men nok så sørgende. Dette var
altså avslutningen av et kapittel i vårt
liv. Jeg det som vert ^{et} kort, men
opprekkende øyeblikk.

H. 2. julemandens Tale (Berg) vil komme
med en ~~preliminær~~ ^{erklæring}. Det var ~~helt~~ ^{helt} mannens
stemme i radene. Berg var formann i H. 2.
og landets høyeste domstol.

Minne ~~er~~ ^{er} ~~den~~ ^{den} ~~og~~ ^{og} ~~jeg~~ ^{jeg} ~~lytte~~ ^{lytte}
spendte på ~~hva~~ ^{hva} ~~skulle~~ ^{skulle} ~~skinn~~ ^{skinn}.

Etter opplysningen Nygerdsvold
hadde fulgt Oslo var de i landets hovedstad ikke
lenger noen representant for den utvandede makt.
I denne for langt og folk sløtvernsangre tid
var det G. skilte meg til disposisjon i hensikt
å bidra med til å erstatte blodskyldgjeldene i de
okkuperte distrikter og til at ro og orden skulle
opprettelides ved at i de tilbake har han
gjængt sist sin annen følelse og sitt fedreland
sin. Jeg takker derfor best G. for hans erklæring
ved hvilken den av Høyesterett etablerte ordning
er blitt gjort ~~gjort~~ ^{gjort} ~~gjort~~ ^{gjort}.
Slike taler ~~den~~ ^{den} ~~man~~ ^{man} ~~som~~ ^{som} ~~er~~ ^{er} ~~etter~~ ^{etter}
i spissen for Høyesterett ~~der~~ ^{der} ~~man~~ ^{man} ~~til~~ ^{til} ~~ordren~~ ^{ordren}
for det samme som man var ~~gjort~~ ^{gjort} ~~gjort~~ ^{gjort}.

17 En dag han var særlig trykket av sine triste tanker foreslo jeg ham å at vi skulde gå en tur ned til hans mor, som han var så gla i ~~å~~ ^{det var lenhge siden han hadde sett.} besøke og som ~~han hadde sett siden han hadde sett~~

Hun mottok oss strålende og hjertelig.

"Nei, så hyggelig at dere kom, det var virkelig ikke fortidlig," sa hun glad. "Vet du V. at jeg ikke har sett dig siden før 9. april? Nå må dere sitte ned og få en kopp te og ta det riktig med ro, for nå vil jeg ha ordentlig ^{rede} ~~gode~~ på alt som har hendt. Ja, V. nå må du love mig at du forteller mig ^{med hånden} alt, altsammen", sa hun og strøk ham moderlig/over den lyse manken hans.

^{Det} ~~han hadde sett siden han hadde sett~~ lune guttesmilet spilte skøieraktig rundt mannen hans da han svarte: "Det er altså statshemmeligheter vi skal snakke om idag forstår jeg."

"Ja, alt vil jeg ^{høre} ~~ikke~~, absolutt alt. Jeg må jo vite hva jeg skal ^{si} ~~ikke~~, når folk ^{tror} ~~ikke~~ sånne fryktelige ting om ~~dig~~ sønnen min," sa hun og så kjærlig på ham. "Ja, du vet jo at jeg tror i-kke dette fryktelige som sies i radioen, men jeg vet jo ikke hva som virkelig har foregått. Ikke sandt M." sa hun henvendt til mig, "nu vil vi pumpe ham ordentlig."

"Jo, jeg er bare gla for å få hjelp" svarte jeg. "Du vet han er ofte temmelig taus", la jeg ertende til.

"Ja, du skal så inderlig gjerne få høre, Mor," Svarte V. "og du behøver nok ikke å pumpe mig for dette ligger mig slik på hjertet, at det ~~ikke~~ nesten flyter over."

Teen ble satt inn og min mann kremtet litt, som han ofte gjorde, når han samlet sine tanker.

"Begynn med da du reiste hjemmenfra", sa jeg, for å sette ham på glid og for å være sikker på ^{at han skulle} ~~å få riktig~~ begynde med begynnelsen.

"Javel. Den 8. april ^{kjørte} ~~en~~ sent om aftnen ~~ikke~~ altså fru Østbye, Franklin Knutsen og ^{mig} ~~jeg~~ ~~ikke~~ ned til byen og satte oss av i centrum. Det ble til at vi tok inn på Continental, hvor vi fikk reservert noen værelser i F.K.'s navn. Han mente jo jeg ikke var sikker og jeg opptrådte derfor inkognito."

18 "Huff, akkurat som i ~~visene~~", avbrøt svigermor. Hunn var ikke særlig anlagt for det dramatiske.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

V. kunde ikke la være å smile. "Ja, akkurat som i ~~visene~~", sa han. "Det ble en svært urolig natt. Det vet dere selv. Skyting og flyalarm og lite søvn. Om morgenen fortalte F.K. mig at der hadde vært en tysker og spurt om han ~~kjente~~ visste hvor jeg kunne treffes. Det samme hadde Hagelin gjort. Han bodde på samme hotel uten å ane at jeg var der.

F.K. arrangerte et møte med disse herrene utover dagen og så begynte nokså tidlig en rekke av NS-ledende menn å innfinne sig. F.K. hadde innkaldt dem. Vi drøftet stillingen som jo var mer enn alvorlig. Det jeg hadde advaret mot og spådd i 10 år var nu inntruffet.

Der var bare et lyspunkt ved situasjonen, og det var at tyskerne var kommet først. Hadde de kommet om bare noen timer senere, vilde Norge og ikke minst Oslo blitt den forferdeligste slagmark, ~~med~~ og høyst sannsynlig med det sluttresultat at Tyskland hadde blitt sittende igjen med Syd Norge, og Russland med Nord Norge.

Men det var også de eneste lyspunkt. Ellers var det svart i svart. Regjeringen, Stortinget og hele den kongelige familie var rømt. Ingen visste hverken. ~~Den~~ Ledelsen innen administrasjonen hadde slått følge. ~~og~~ Kommunikasjonene truet med å bryte sammen og dermed tilførselene til byen. Hele erhvervslivet var stoppet i panik. Og akkurat på fallrepet den 9. april etter at tyske tropper sto i landet hadde regjeringen forsøkt sig med en slags mobilisering, som iogfor sig ikke var noen mobilisering, for den forutsatte innkalling pr. brev, den såkaldte stille mobilisering, noensom under slike forhold var det skjære tøv.

Alt var panik, kaos. Jeg følte mig som ~~skippere~~ på en skute i storm hvor plutselig skipperen og hele mannskapet dfar fra borde og lar skuten drive sin skjebne imøte. Det stod klart for mig, at en måtte ta roret, hvis ikke statsskipet skulle ~~drive utover stupet~~. Regjeringen hadde sluppet en ulykke over oss. Nu gjalt det bare å begrense den mest mulig. 18 B
Det var en velferdssak for landet i denne situasjonen å ha en regjeringsmakt i Oslo som kunne oppta forhandlingene med tyskerne og redde landets frihet og selvstendighet.

18 B.

Ved myndighetenes flukt
fra oppgavene i hovedstaden
var en forverret situasjon
oppstått.

19 ~~Hele~~ Hele ledelsen for samtlig andre partier gar borte. Som eneste partileder ~~som~~ var tilbake var jeg også den eneste ~~politiske~~ autoritet i byen som på et politisk grunnlag kunne opptrede i denne fortvilede situasjonen. ^{19 E} Jeg var fuldt klar ove-r at det var en Uriaspøst. Hadde jeg fulgt min ^{egen} ~~politiske~~ interesse eller partiets interesse, ^{vilde} hadde jeg ^{ha} ventet med å handle. Da hadde jeg også ^{vilde} ^{ha} handlet ganske anderledes. Man nu gjaldt det ikke mig personlig eller partiet. Det gjaldt noe meget større, det gjaldt hele Norges skjebne, dets frihet og selvstendighet, det gjalt befolkningens sikkerhet, tusener av soldaters liv som kunne reddes fra fullstendig unyttig og uten mening å bli ofret foran de tyske kanoner og mitraljøser, det gjalt hus og hjem og eiendom til ^{tusener} ~~og~~ ^{att} tusener nordmenn, som kanskje ikke engang så og forstod den fare de svevet i.

Lenge veiet jeg for og imot. I timevis sat jeg inne på mitt hotelrum alene og grublet. Jeg hadde gitt ordre at ingen skulle forstyrre mig. Denne sjelekampen kunne ingen andre ^{ta del} ~~kjempe~~ i. Jeg måtte kjempe den ut alene. Selvsagt gjorde motforestillinger sig gjellende. Kunde en regjeringsdannelse ~~fra~~ av mig oppfattes som et ^{straks} kupp, en revolusjon? ~~Vilde mine fiender med rette kunne anklage mig for forræderi?~~

Efter lenge å ha tenkt over problemet, efter å ha kjempet mig igjen- nem det, kom jeg til det resultat, at nei, her var det bare en ting å gjøre. Landet var i en akut nødstilstand. Regjeringen - slik oppfattet jeg det - var trådt tilbake, Stortinget var reist hjem, kongefamilien kanskje alt ute av la-ndet. Der ^{var} ingen vej utenom. ^{19 E} ~~Jeg måtte hjelpe mitt land,~~ Jeg måtte danne regjering og jeg måtte gjøre det straks, før det ble forsent. ^{Det ville være en alvorlig forpliktelse.} Jeg følte det som en uimotsålig indre forpliktelse, som jeg ikke kunne svikte. Klokken halv otte om aftnen proklamerte jeg den nasjonale rsgjering i radioen."

"Ja, det glemmer jeg aldri" skjøt jeg inn. "Det gjorde et volsomt inntrykk på mig."

"Jeg tok det ikke på den måten," sa svigermor. "Igrunnen ventet jeg noe slikt av dig V. og nu forstår jeg hvorfor du handlet som du gjorde."

19 B)

Jeg var ~~til~~ (og var) leder for det parti ~~et~~ hvor ~~vi~~ samarbeidet for det utbyggende av det offentlige, tjeneroppsettene.

19c)

For denne utbyggingen hadde jeg måtte ^{gjøre} prioritet og fokus på ~~den~~ som mennesker, og hjelpe med folk. Hvis en står i den ykkerte med jeg måtte følge med i den samme veien.

Tiltrods for sin høye alder var svigermor meget elastisk, aldri forstokket i forutfattede meninger. Hun fulgte V.'s ~~utvikling~~ forklaring med levende interesse og ikke bare forstod den, men bifaltdt den. Hun var stolt over sin sønn, som hadde vist et slikt mot og handlekraft i folkets skjebnestand.

"Dette ble nesten en tale," sa min mann og skjenket sig en ny kopp te. Det lot til at det opplivef ham å få fortelle om disse ^{problemene} ~~tingene~~ som ~~hå~~ hans tanker var så opptatt med.

2. B
"Men vi vil gjerne høre mer", sa min svigermor. "Ikke sandt M.?"
Jeg nikket bifallende.

"Man har beskyldt mig i radioen for at denne regjeringsdannelsen var avta-It spill med tyskerne, at alt var forberedt og planlagt."

"Ja, det har jeg hørt," sa jeg, "Det er fryktelig."

"Det er løgn fra ende til anden," svarte min V. "Bare den ting at de ministre som var tilstede ved rådsrådet i Oslo 7. april var reist hjem, Lunde til Stavanger, Skancke til Trondheim, Prytz var på Storfosen, bare det beviser jo at vi den 7. ikke hadde tanke for noe slikt som å danne regjering. Hadde vi det hatt, vilde jeg ~~ikke~~ holdt ministrene tilbake. Og den ting at den tyske minister etter proklamasjonen kommer meget forbauset og usikker ned på hotellet og ber om å få se på regjeringslisten og ~~den ting~~ at vi hele dagen ~~ikke~~ hadde en eneste båsøk ^{der} ledelsen for de tyske styrker som besatte byen, beviser hvor det hele var improvisert og uten tysk medvirken. En tysker fulgte mig til kringkastingen, det er riktig. Det måtte han gjøre, for radiosendingen var jo selvsagt straks ~~hatt~~ under militærkontroll av tyskerne. Regjeringsdannelsen var ^{for første gang} en norsk handling av norske menn.

Den følgende dag fikk vi høre, at kongen fremdeles var i landet. Jeg sendte ~~ham~~ straks ~~en~~ kaptein Irgens til ham for å bevege ham til å komme tilbake. Ved dette vilde han bidra til å forhindre unødig blodsutgydelse. "Jeg for min del var villig til å gjøre alt for å komme til enighet. Jeg understreket, at mitt mål ikke var diktatur som det tyske, men et nasjonalt, fritt Norge med kongehuset i spissen."

20 B "Og slik som jeg har advaret mot denne katastrofen",
fortsatte han."Alt i 1930 ~~izRetningslinjens for Nordisk~~
~~Retningslinjens~~skrev jeg om det. Har du ikke det lille heftet, mor,
Retningslinjer for Nordisk folkerisning?"

"Jo, jeg har det her i bokhylden," sa svigermor og hentet et litet,
tyndt hefte frem. Min mann bladde litt og sa:

"Ja, se her er det. Hør bare: "Slik kan det ikke holde ved i lengden.
På denne måte bæref det tilslutt ut i ulykke med folket vårt. Så meget
verre er vår stilling som forholdene ute i verden er langt fra fredelig
og normale. Vtre og indre vanskeligheter kan nårsomhelst floke sig ihop
og øddlegge oss. Den må være mer enn blind som ikke ser at samfundet
vårt med allø sine verdier er i overordentlig stor fare."

"Og når skrev du det V.?" spurte jeg.

"Som jeg sa, i 1930."

31 Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014 ham
irgens talte medk ~~xxxx~~ men desverre med neagtigt resultat.

Tiltrods for dette forsøkte jeg påny å komme i kontakt med kongen ved
å sende en høyere officer med budskap til ham. ^{Uheldigvis} ~~xxxx~~ lykkedes det
ikke denne officerdn å komme igjennem de tyske linjene, men han fikk
anledning til å sende en skrivelse, som han mente nådde frem.

~~xxxxxxx~~ Også kronprinsessen som det ble sagt var i Sverige søkte jeg
forbindelse med pr. telefon gjennom en tredje fremstående nordmann, men
~~xxxx~~ ^{for}gjeves. Jeg ønsket absolutt å bevare kongehuset, å få det til å bli,
men forgjeves."

"Man bebreider dig, at du var sammen med tyskere, da du la beslag på
forsvarsdepartementet", sa svigermor forsiktig.

"Det var ikke noe å bebreide mig. For å forhindre at det skulde bli tatt
av Wehrmacht måtte ^{vi} jeg jo ~~xxxx~~ - inntil vi selv flyttet inn -
ha tysk vakt der. Men jeg forstår jo godt at det tok sig rart ut, at vi
brukte tyskere til å passe på tyskere."

~~xxxx~~ "Det som mange er såå sinte for er at du proklamerte din ny regjering
midt under mobiliseringen", sa svigermor.

~~xxxx~~ ^{XXXX} Ved ordet mobilisering lo min mann foraktelig. "Vet du det,

~~xxxx~~ mor," sa han, "at ordren om mobilisering først gikk ut 4 timer etterat man
hadde begyndt å skyte i Oslofjorden.

med tyskerne, men at vi skulle opprettholde den nøytralitet, som det var
den norske folkevillje at vi skulde hevde. Og For å gjøre det - og for
å spare tusener av norske gutter fra en hensiktsløs og forfærdelig død,
den karikatur av mobilisering som man tuklet med. Alle telegrammene som
strømmer inn bekrefter at folk utover landet mener jeg har handlet riktig.
De er takknemlig og gla for at vi forsøkte å følge nøytralitetslinjen.

Ifølge folkeretten kom jo tyskerne her i sin fulle rett. Det var
ikke noen "voldsdåd Tyskland ~~gjord~~ har gjort sig skyldig i overfor Norge",
slik som Koht frestiller det i sitt uttalelse til Norsk Telegram Burå.
Det var ikke noe overfall. Tyskerne trodde og håpet at vi ville opptre
som nøytrale efter folkeretten, det vil si at vi ikke ville sette oss

22 "Det som mange er så ærgerlig på dig for er at du proklamerte din nye ^{Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014} regjering imdt under mobiliseringen", så svigermor.

Ved ordet "mobilisering" lo min mann foraktelig.

"Vet du, mor," sa han, "at ordren om mobilisering først gikk ut 4 timer etterat man hadde begyndt å skyte i Oslofjorden og etterat der var kommet melding om skyting ved Kristiansand? Den mobiliseringen som var begyndt ~~ikke~~ ville ikke vært ferdig før tidligst 20. april - det vil si etterat tyskerne hadde besatt den største delen av landet, og tatt depoter og forsyninger og utstyr. Alt oppløstet sig jo i ~~et stort~~ kaos, og panikk og vrøvl. i Oslo ~~ikke~~ tenkte ikke engang kringkastingsstasjonen/som jo er av så enorm betydning ~~ikke~~ man på å få ødelagt. Den ~~stad~~ var bare for tyskerne å marsjere inn å forftsette sendingene. Varsågod, stasjonen står ferdig og venter.

2) Det som stod som for mig som et kall ovenfra, som jeg ikke kunne svikte, var å begrense ulykkene, som den forrige regjeringen hadde sluppet over oss, å redde flest mulig ^{mennesker} ~~mannskap~~ fra en hensiktsløs og fryktelig død, redde eiendom, hus og hjem og - det er ikke minst viktig - få gjenopprettet vår nøytralitet og dermed vår frihet og selvstendighet. Hvis vi gjorde motstann ville tyskerne under alle omstendigheter ~~gjøre alt for å~~ i et minimum av tid nedkjempe oss, selv om vi fikk hjelp utenfra, og da vilde vi bli en ~~tykk~~ provins ~~med~~ under tysk militærdiktatur. Det var hva vi for al del måtte undgå og takket være ~~vår~~ regjering undgikk vi det også. Hvordan det nå kommer til å bli med det nye Administrasjonsråd vil fremtiden vise. Det ser meget mørkt ut."

Ja mest
"Hva var det som var avgjørende for dig ~~da~~ av alle disse grunnene," spør så svigermor. Hun er en grundig dame og nå vil hun virkelig tilbunds i disse spørsmålene. ^{å fastholde Norges nøytralitet som storhelt og hadde besluttet seg}

"Avgjørende var sikkert hensynet til guttenes liv. Jeg skulle da ha vist, mener jeg, ved mitt tidligere virke at menneskeliv - ikke bare mine landsmenns liv, men menneskeliv idetheletatt, menneskers ve og vel - betyr meget for mig. Hadde jeg ikke følt det slik, hadde jeg vel ikke satt mitt eget liv på spill så lenge i Russland.

ut
Skulde jeg ikke da, når jeg så tingene skulle jeg ikke da ~~få~~ slik, gjøre min innsats når skjebnetimen slo ~~og~~ ^{så tingene skulle jeg ikke da}

22 B Denne blodsutgytelsen blir enda mere meningsløs, når man tenker på at tyskerne ifølge folkeretten kom hit i sin fulle rett. "et var ikke noen "voldsdåd Tyskland har gjort sig skyldig i overfor Norge" slik som Koth fremstiller det i ~~sin~~ sin uttalelse til Norsk Telegram Burå. Det var ikke noe overfall. Tyskerne trodde og håpet at vi vill~~e~~ opptre som nøytrale etter folkretten, det vil~~si~~ si at vi ikke ville ~~apprikksam~~ sette oss til motverge mot at de forsvarte den nøytralitet innenfor norsk territorium som vi selv ikke ville fyre av et skudd for å hevde. De allerfleste tyske soldater var meget forbauset over at det vle skutt på dem. De mente det virkelig alvorlig med at de kom hit som venner. De hadde også ordre om å oppføre sig til det ytterste korrekt. Den tyske riksregjeringen gjorde jå også vår flyktende fegjering gjennom sin sendemann ~~apprikksam~~ uttrykkelig oppmerksom på, at aksjonen ikke var rettet mot det norske folk, men at man tvertimot på tysk side ga~~nterte~~ Norges fortsatte selvstendighet."

flykte.
*) på ~~Opplysningene~~ ~~med~~ ~~til~~ ~~kom~~ ~~fra~~ ~~dem~~,

har der vært mange vanskeligheter?" fortsatte svigermor å spørre. Som de fleste gamle damer som sitter dag ut og dag inn alene, så benyttet hun ~~no~~ ^{sin} leiligheten ~~til~~ riktig å spørre av hjertens lyst, nu da der var anledning.

"Ja, mor" svarte V. kjærlig og tålmodig. Han var jo så inderlig gla i sin mor og så slik opp til henne. "Du kan tro der manglet ikke på vanskeligheter. For det første var det mine gamle motstandere, mange av dem ~~xxxxix~~ føler seg jo dessverre som mine fiender, de fryktet nu at jeg for alvor skulle komme til makten og var redde for at deres interesser skulle bli kryssset. De som ikke hadde oppført sig synderlig fint mot~~x~~ mig ved forskjellige anledninger fryktet vel også hevn og var redde for sitt skinn.

Som om jeg ville nedværdige mig til å drive personlig forfølgelse", føyet min mann til med forakt.

"Disse kretsene" fortsatte han, "begyndte ^{så} ~~de~~ sitt spill med tyskerne.

De konspirerte og intrigerte, hvisket og baktalte. Det gikk ut over partiet, men først og fremst ~~x~~ over mig personlig. Der var nok blant dem folk som handlet av ideelle grunner, som trodde de gjorde det beste for landet ved å prøve å få mig bort, det vil jeg ikke nekte, men stort sett var det et lyssky mulvarparbeide, for en stor ^{også} del/ledet av ~~xxx~~ utsiktene til selv å oppnå makt og innflytelse. Ikke få av våre ~~gamle~~ partifeller var dessverre å finne blandt dem."

"Du skal ikke være bitter, V. Det skal man aldrig være," sa svigermor. For henne var V. alltid den lille gutten, som hun måtte gi gode råd og vink.

"Ikke bitter, nettopp" svarte han "men skuffet, mor. Man blir så ofte skuffet over menneskene."

"Men tyskerne, hvordan tok de det? De måtte da være på din side. De visste jo at du vilde ha fred og at du var imot at man skulle gjøre motstand. De måtte da ^{vel} ~~støtte~~ ^{hvor} dig."

"Ja, det skulle man tro, ikke sandt? Men det var ikke slik. Disse norske forhandlerne og intrigemakerne var så lure, at de til en viss grad fikk overbevist tyskerne om, at det var i Tysklands interesse at Norge ble styrt av dem som hadde "flertal i folket", altså av disse innbitte tysklandshaterne. Det fikk de ~~dem~~ til å tro var i tyskernes interesse.

deres

til motverge mot tyskerne forsvarte den nøytralitet innen
norsk territorium som vi selv ikke ville. De allerfleste tyske soldatene
var meget forbauset over at det ble skutt på dem. De mente det virkelig
alvorlig med at de kom hit som venner. De hadde også ordre om å oppføre
sig til det ytterste korrekt.

23 B)

Men først vil jeg fortelle deg, at
vi har da også hatt gløder. Vi har rett
lyspunkter, store lyspunkter til og med,
Landets mestlyste organisasjon, Arbe.
Fagl. Landsorganisasjon, sluttet opp
om oss, det samme gjorde Bankfor-
erunionen, andre store organisasjoner
var iferd med å slutte seg til. Vi
skulle dra et stort møte i Stortinget
15 april, samme dag, som vi hadde
oss bilbrake. Vi hadde da også den
glede å se resultatene av vårt arbeid,
arbeidslovet kom gjennom, bankene iferd
kommunikasjonens begynte å finstjøre,
tilførselen til byen tok til igjen, alt dette
var jo stort og glødering. Men vanskelig-
hetene — — — — —. Men man rytter på
brodet og stekket.

Jeg gleder deg også
fult og godt. Vi har
fått en del nye medlemmer
og det er en stor
hjelp. Vi har også
fått en del nye medlemmer
og det er en stor
hjelp. Vi har også
fått en del nye medlemmer
og det er en stor
hjelp.

X) art. Fagl. Landsorg. ga til oss
uttrykk for sin tilkjenning i en erklæring

23c

Før det første var Wehrmacht
imot oss de var på oss med stor
uvilje, for de ønsket å stå sammen
alene de var helt imot en nasjonal
regjeringsdannelse

Og så var det den t. legasjon
den som ga representerte ~~Rikets~~ Tyrkland
i Norge. Den bearbeidet masse mot-
standere, og

uttrykk for

24 B ~~Men tvunget veiet nok en annen grunn, nemlig den, at den tyske~~
 sendemennene, Dr. Bräuer, hadde utsett sig stillingen som Riksforstander
 for Norge, i virkeligheten landets ~~stikstax~~ enehersker. Den stillingen
 ville han ikke få, så lenge jeg sat som regjeringssjef." *24 B/24c*

"Og så ble du tvunget til å gå?"

"Nei, det er ikke riktig. Jeg ble ikke tvunget. Jeg kunne ha nektet og
 reist til Berlin og forelagt ~~saken~~ ^{spørsmålet} der, ~~Da~~ ^{fra tysk-norsk hold} ~~for~~ ~~klart~~ ~~hvordan~~ ~~sakene~~ ~~hvirkelig~~ ~~lå~~ ~~an~~. Men ~~de~~ ^{man} ~~anførte~~ ^{man} et argument, som
 jeg trods alt fandt at jeg måtte bøye mig for. ^{man} ~~De~~ sa, at hvis jeg bare
 ilde trekke mig tilbake vilde motstanden bli oppgitt og kongen komme ~~til-~~
~~bage~~. Det var jo nettopp denne unødige blodutgydelsen jeg kjempet imot
 og jeg kunne ikke bringe deg over min samvittighet, at min person skulle
 hindre, at det skulle komme til fred og orden. Derfor - og bare derfor -
 trak jeg mig tilbake, trods de forferdelige konsekvenser det kom ^{kan} til å
 få. Desverre ser det dessuten ut til at jeg har handlet galt", sluttet min
 mann trist og skuffet.

"Galt, men hvorfor det V. Hvis du derved har spart menneskeliv så var det
 da ikke galt", avbrøt svigermor ivrig.

"Ser du ikke at jeg er ført ~~guk~~ lysst, mor? Motstanden er jo ikke
 innstillet. /Kongen kommer jo ikke tilbake. Minister Bräuer er blitt kalt
~~til~~ ^{til} ~~Tyskland~~ ^{Tyskland} tilbake og avsatt for denne revestreken sin og istedet ~~få~~ ^{kan} har vi fått
 en tysk Reichskommissar. Vi er kommet under tysk styre, vi har mistet vår
 frihet, mistet vår selvstendighet. Jeg sa det til de norske forhandlerne
 dette, men de ville ikke tro mig. De forsto det ikke. Idag innsår de nok
 at jeg hadde rett. Idag ser de, at dette administrasjonsrådet det er bare
 blitt et ekspedisjonskontor for tyskerne det. Men idag er det forsent.

Idag innser ~~ja~~ jo jeg også, at jeg aldri skulle gitt mig overfor disse
 folkene. Jeg skulle rett og slett nektet, men jeg gjorde det, som jeg
 så som min plikt mot folket. Det måtte jeg jo gjøre."

"Og hva så?", spurte jeg. I mitt stille sind var jeg gla over at V.
 var kommet ut av disse opprivende begivenhetene, ~~at vi igjen kunne leve~~
 et normalt liv. ~~Alle~~ Hele dette politiske intrigespill, alle disse

Men det var ikke bare norske som
 opptrådte mot oss i legasjonen. Min
 gamle fiende Dr. Koch - han var
 blitt min fiende fordi jeg ~~ikke~~ ikke
 ville støtte ham i Berlin i hans
 planer med et angrep på Russland.
 Denne Koch opptrådte og prøvde
 til åben, Deretter dukket de
 plutselig opp en hollandsk stats sekretær
 Halricht, som var sent opp fra
 støtte oss, men som var norske
 motstandere først var kommet i
 kontakt med og hadde fått smakt
 rundt. Han oppførte seg fullstendig
 som en villmann og kom med
 de forferdeligste trusler ~~om~~ ^{om} alt
 det reddeløse som skulle overgå
 Norge, hvis jeg ikke ville tilbake
 meg tilbake.

24C

spilte en rolle
 En dag som også ~~ble~~ ~~brukt~~ ~~med~~
 mening var at jeg grep inn, da tyskerne
 ville skyte 20 av Oslo beste borgere
 som gisler, fordi de var bejætt
 atterbar mot Lipadalen broen.

Denne fryktelige kuppetiden
 følte jeg forbundet, men det
 alle også berettet om meg,
 antagelig fra Wehrmacht hold.

trekk og mottrekk forstod jeg mig ikke å på. Jeg var tilfreds over at hele ~~ikke~~ ^{denne} opprivende heksedans var over, omend det naturligvis smertet mig, at min mann ikke var fornøyd og at han så så mørkt på situasjonen.

"Gjort gjerning står ikke til å endre. Nu får de løpe linen ut disse folkene. Vår tid kommer nok igjen."

"Huf, nei, ikke si at du skal opp i det ~~igjen~~ ^{igjen}, V." sa jeg forskrekket.

"Kampen for Norges frihet kommer jeg aldri til å oppgi M. det vet du nok."

"Du må gjøre det som du ser er riktig, V.", svarte jeg med tårene i øynene. Svigermor kom bort til mig å klappet mig trøstende på kjinnet

"Du er en tapper liten hustru", sa hun kjærlig.